

ταίου αὐτῆς τέκνου. Ὁ Βρεταννικὸς Ἐφημεριδογράφος, ἐφημερίς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἀνήγγειλε τὸν θάνατόν τῃ τῇ 5 Ὀκτωβρίου ὡς ἐξῆς: « Ἡ λίαν ἀξιότιμος Λαδὺ Ῥούτσελ χήρα τοῦ Λόρδου Οὐίλλιαμ Ῥούτσελ ἀπέθανε τὴν 23 Σεπτεμβρίου 1723 ἐν τῷ Σουθράπτον - Χάους, ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα ἕξ ἐτῶν. Τὸ σῶμά της μεταφέρεται εἰς Σχενῆς ἐν Βουκιγγαμσχίρ, ὅπως ἐνταφιασθῇ παρὰ τὸν τάφον τοῦ συζύγου της. » Δύο ἑτεραι ἐφημερίδες ἐπημείωσαν μόνον τὸ γεγονός. Τοιοῦτοτρόπως ἐπαληθεύταν οἱ περὶ τῆς συζύγου του καὶ πρὸ αὐτοῦ τελευταῖαι λόγοι τοῦ Λόρδου Ῥούτσελ πρὸς τὸν Βουρνέτ, διότι ἐν καιρῷ ἐτελεύτησε καί εἰς ἡλίκην εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Μεγίστην εὐχαρίστησιν ἠσθάνθη, διηγούμενος τὰ περὶ τῆς Λαδὺ Ῥούτσελ, ἥτις τοσοῦτον ἀγνὴ εἰς τὸν ἔρωτά της ὑπῆρξεν, ἀμετάβλητος ἐν τῇ θλίψει της, μεγαλόφρων πάντοτε καὶ ταπεινὴ ἐν τῷ μεγαλειῷ της, πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη μετὰ τῆς αὐτῆς ζωηρότητος εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ χρεὴ αὐτῆς, ἐν τῇ εὐθυμίᾳ καὶ τῇ ἀθυμίᾳ, ἐν ταῖς εὐπραγίαις καὶ ταῖς δυσπραγίαις ἐξίσου. Κατέλαθεν ἀτυχῶς τοὺς συγχρόνους μας ἀξιοθρήνητός τις νόσος. Οὐδὲν ἔτιον ἔρωτα δυνάτῃ πιστεύουσιν, ἢ τὸν μετ' ἀτοπημάτων συνοδευόμενον ὁ ἄφατος ἔρωτος, ἢ τελεία ἀφοσίωσις, ἅπαντα τὰ θερμὰ τὰ ἐνθουσιώδη, τὰ κυριεύοντα τὴν καρδίαν αἰσθήματα ἀσυμβίβαστα πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς σεμνοπρεπείας τοῖς φαίνονται, διότι πᾶς κανὼν κατ' αὐτοὺς εἶναι ζυγός, ὅστις παλάζει, πᾶσα ὑποταγὴ δουλεία, ἥτις ταπεινώνει καὶ τὰτα φλόξ ἂν δὲν γαίην πυρκαϊὰ σβέννυται. Ἡ ἠθικὴ δ' αὕτη ἀσθένεια εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον σπουδαία, καθόσον δὲν εἶναι στιγμιαιὸς πυρετός, οὐδὲ παρορὰ ὑπερβολικῆς τονικότητος, ἀλλ' ὁραταὶ ἐν δογματικῶν φαύλων, ἥτοι ἐκ τῆς μὴ ἀναγνωρίσεως νόμου, πίστεως, ἢ ὑπερανθρώπου τινὸς ὄντος, ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας τοῦ ἀνθρώπου, θεωροῦντος ἑαυτὸν καὶ θέλοντος νὰ θεωρῇται αὐτοῦ καὶ μόνου ὡς ἡ μόνη ἡδονὴ καὶ ἡ μόνη θέλησις! Πρὸς δὲ τὴν ἀσθένειαν ταύτην συνεννοῦται ἑτέρα τις οὐχ ἥττον ἀξιοθρήνητος ὁ ἀνθρώπος οὐχὶ μόνον ἑαυτὸν λατρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν λατρείαν τοῦ προσωποποιεῖ εἰς τὸν ὄχλον, ἐνθα πάντες συγχέονται φθονεῖ καὶ μισεῖ πάντα ἄνωθεν τῆς κοινῆς ἐπιφανείας ὑφούμενον πᾶς ὑπερέχων, πᾶν μεγαλεῖον ἀτομικόν, οἷον δῆποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ εἶδος καὶ τὸ ὄνομα, φαίνεται, εἰς τὰ ἐν παραφορᾷ καὶ παρακμῇ εὐρισκόμενα ταῦτα πνεύματα, καὶ ἀνομία καὶ καταπίστις κατὰ τοῦ χάους τῶν ἀφανῶν καὶ ἐφημέρων ἐκείνων ὄντων ἅτινα ἀνθρωπότητι ἀποκαλοῦσιν. Ὄταν δὲ θεληθῶσιν ἐν ταῖς ἀνωτέροις τῆς κοινωνίας τάξει μέγα τι σκάνδαλον, ἐδελυρόν τι ἐλαττώματος καὶ ἐγκλήματος παράδειγμα ἐπιχαίρουσι, καὶ μετὰ ζέως κατ' αὐτῶν θερμῶς μεταχειρίζονται τὰς ἐπιφανείας ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀποτροπαίους ταύτας πράξεις, προπαθύνοντες ν' ἀποδείξωσιν ὅτι οὕτως ἔχουσιν ἐν γένει τὰ ἥθη καὶ ἡ φύξις τῶν εὐγενῶν, τῶν πλουσίων, τῶν ἀριστοκρατῶν, ἀδιαφόρως ὑπὸ τίνι τίτλῳ ἢ

ἐπὶ τίνος θέσεως ἀνυψώθησαν. Ἐνθ' δὲ καταπολεμεῖται ἡ ἀνωτέρα τάξις διὰ τῶν χαμερπῶν αὐτῶν δογμάτων καὶ τῶν ἐδελυρῶν παθῶν, ἅτινα προξενοῦσιν, ἢ γεννῶσι τὰ ἐγκλήματα, ἐνθ' δοκιμάζουσι πᾶσαν ἀνδρίαν καὶ κίνδυνον, λίαν εὐχάριστον εἶναι ν' ἀναφαινηται μεγαλόσχημόν τι πρόσωπον φανεῶς διαψεύδον τὰς ιδέας τοῦ ὄχλου. Σέβομαι τὴν ἀνθρωπότητα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, ὡς θαυμάζω ἐξίσου καὶ ἀγαπῶ τὰς ἐνδόξους αὐτῆς ἀτομικότητας, αἵτινες προσωποποιοῦσι καὶ ἀνυψοῦσι διὰ καταφανῶν γαρυφαλέων καὶ διὰ κυρίου ὀνόματος, πᾶν ὅ,τι εὐγενές καὶ ἀγνόν ἢ ἀνθρωπότης κέκτηται. Ἡ Λαδὺ Ῥούτσελ μεγάλη ὑπάρξασα, παρέχει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ὠραίαν καὶ εὐγενὴ ταύτην εὐχαρίστησιν. Δὲν μοι εἶναι ξένα, τὰ αἰσθήματά της μὲ συγκινοῦσιν, ἡ τύχη της μ' ἀττολεῖ ὡς νὰ ἦτο παρούσα καὶ ζῶσα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου, πέποιθα δὲ ὅτι ἐξελεύσασα τοῦ ἀγωνιώδους αὐτῆς βίου, μετέβη εἰς κόσμον ἀδύλον μετριοῦ ὁ Θεὸς μᾶς καλέσῃ, ὅπως λάβῃ παρὰ τῷ φιλάτῳ αὐτῆς συζύγῳ τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν πόνων της.

ΤΑ ΕΡΕΙΣΙΑ,

ἢ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

(Συνέχεια, ἴδε Φυλλ. 64.)

Ἐάν ὁ ἀνθρώπος ἦναι τυφλός, ὅπερ εἶναι τὸ πρόξενον τῶν δεινῶν του, θὰ προσονειδίζει εἰσέτι ἑαυτὸν; παρεγνώρισα τὴν φωνὴν τοῦ λόγου, ἀλλ' ἄλλα γνώσας δὲν ἀπέριψα ταύτην. Ἄ! ἐάν εἰσέλθῃς εἰς τὴν καρδίαν μου, θὰ μάθῃς πόσον ἐπιποθεῖ τὴν ἀλήθειαν, θὰ γνωρίσῃς ὅτι ἐπ' ζητεῖ ταύτην μετὰ περιπαθείας. . . . καὶ μήπως δὲν ἦλθον πρὸς ἀναζήτησιν ταύτης, εἰς τοὺς ἐρήλους τούτους τόπους; ρεῦ! διέτρεξα τὴν γῆν, ἐπεσκεψάμην τὰς πεδιάδας καὶ τὰς πόλεις, καὶ παντοῦ ἐλέπων ἐρήμωσιν καὶ δυστυχίᾳ, κατεθλίβον ὑπερμέτρως ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῶν δεινῶν, ἅπερ συντράσσουσιν τοὺς ὁμοίους μου στενάζων δὲ, εἶπον κατ' ἑμαυτόν: ὁ ἀνθρώπος λοιπὸν ἐδημιουργήθη διὰ διασάνους καὶ λύπας; καὶ ἀσχολεῖται εἰς τὴν σπουδὴν τῶν δεινῶν μας, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ φάρμακον τούτων, εἶπον: θὰ ἀνχωρήσω τῶν διεγερμένων τούτων κοινωνιῶν, θὰ ἀπομακρυνθῶ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἔκων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ψυχὴ διαστρέφεται ὑπὸ τοῦ κόρου, καὶ ἐκ τῶν καλῶν, εἰς τὰς ὁποίας ταπεινοῦται ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Θὰ ἀπέλθω εἰς τὴν ἐρημίαν ὅπως ζήσω μετὰ τῶν ἐρείπειων θὰ ἐρωτήσω τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα περὶ τῆς σοφίας τῶν παρελθόντων χρόνων, θὰ ἐπικαλεσθῶ ἐκ τοῦ κόλπου τῶν τεινῶν τὸν νοῦν, ὅστις πάλαι ποτὲ, ἐν τῇ Ἀσίᾳ, παρμε-

πίπτει τὴν λαμπρότητα τῶν Κρατῶν, καὶ τὴν δό-
 ξαν τῶν λαῶν, θὰ ἐρωτήσω τὴν κοινὴν τῶν νομοθε-
 τῶν ὑπὸ τίνων ἐλατρίων ὑφίστανται καὶ ταπεινούνται
 τὰ Κράτη, ὑπὸ τίνων αἰτίων γεννᾶται ἡ εὐημερία
 καὶ ἡ δυστυχία τῶν ἔθνων, ἐπὶ τινων ἀρχῶν τέλος
 αὐτῆς, καὶ πρασυνίζουσα μόνον κατὰ τὰ ἄκρα, εἶναι
 ὀφείλουσι νὰ θεμελιωθῶσιν, ἡ εἰρήνη τῶν κοινο-
 νειῶν ἡ φλεγόμενη γῆ, ἣν κατοικοῦσιν οἱ μαυροί.
 Πρὸς καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν ἀνθρώπων. Ἐσώπησα, καὶ
 ἐσώρην, ἐκείθεν θαλάσσης ἀναράλου καὶ κατὰ με-
 καταβιάσας τοὺς ὀφθαλμούς, ἤκουσα τὴν ἀπόκρι-
 σιν τοῦ φαντάσματος « ἡ εἰρήνη, εἶπεν, καὶ ἡ εὐδαι-
 μονία ἐπέρχονται ἐπ' ἐκείνου, ὅστις ἀσκει τὴν δι-
 καιοσύνην ὡς νεανία ! ἐπεὶ δὲ ἡ καρδιά σου ζητεῖ
 μετ' εὐθύτητος τὴν ἀλήθειαν, ἐπεὶ δὲ οἱ ὀφθαλμοί
 σου δύνανται εἰσεῖναι ν' ἀναγνωρίσωσι ταύτην, διε-
 ρχόμενοι τὸ κάλυμμα τῶν πολλήσεων, ἡ παράκλη-
 σίς σου δὲν θὰ ματαιωθῇ· θὰ σοὶ ἐκθίσω τὴν ἀλή-
 θειαν ταύτην, ἣν ζητεῖς· θὰ σοὶ διδάξω τὴν σοφίαν,
 ἣν ἐπικαλεῖσαι· θὰ σοὶ ἀπικαλύψω τὴν σοφίαν τῶν
 τάφων καὶ τὴν παιδείαν τῶν αἰώνων Τότε
 πλησιάσας με, καὶ θέσας τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς μου : ἔγερθητι, ἄνθρωπε, εἶπε, καὶ ἀ-
 παλλάξον τὰς αἰσθήσεις σου ἐκ τοῦ κοινοῦ τοῦ, ἐν τῷ
 ὁποίῳ ἔρπεις . . . καὶ αἰφνης κατελήφθην ὑπὸ θεοῦ
 τινὸς πυρός, καὶ οἱ δερμοί, οἵτινες μᾶς προσπλοῦσιν
 εἰς τὴν γῆν, μοὶ ἐφάνησαν λυθέντες ὡς ἄτμος δὲ
 ἐλαφρὸς ὑψωθείς διὰ πτήσεως τοῦ φαντάσματος,
 ἡσθάνθην ἐμαυτὸν μετενεχθέντα εἰς ἀτμοσφαῖραν
 ἀνωτέραν· ἐκεῖ, ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ αἰθέρος, καταβί-
 βάσας τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὴν γῆν, παρετή-
 ρησα σκηνὴν νέαν ὑπὸ τοὺς πόδας μου, νικημένη
 εἰς τὸ διάστημα σφαῖρά τις, ὁμοία πρὸς ἐκείνην
 τῆς σελήνης, ἀλλὰ μικροτέρα καὶ ἥττον φωτεινὴ,
 μοὶ παρουσίαζε μίαν τῶν φάσεων τῆς, καὶ ἡ φάσις
 αὕτη ἐφαίετο ὡς δίσκος πεποικιλμένος ὑπὸ με-
 γάλων κηλίδων, τῶν μὲν λευκειδῶν καὶ ἀμυδρῶν,
 τῶν δὲ φαιῶν, γλωφρειδῶν ἢ λευκοφαιῶν. Καὶ ἐνῷ
 ἐσπούδαζον νὰ διακρίνω ὁποῖόν τι ἦσαν αἱ κηλίδες
 αὗται, ἀ. ἄνθρωπε ὅστις ζητεῖς τὴν ἀλήθειαν, μοὶ
 λέγει τὸ φάντασμα, ἐνοεῖς τὸ θέαμα τοῦτο ; ὡς
 ναερίον πνεῦμα » ἀπεκρίθην, ἰδὼν ὅφ' ἐτέρου δὲν
 ἔβλεπον τὴν σφαῖραν τῆς σελήνης, ἤθελον ἐκλαβεῖν
 ὡς ταύτην ἐκείνην διότι ἔχει τὰ φαινόμενα τοῦ
 πλανήτου τούτου, θεωρουμένου διὰ τηλεσκοπίου
 κατὰ τὴν οὐκίαν τιὸς ἐκλείψεως· δύσται τις νὰ εἴπῃ
 ὅτι αἱ διάφοροι αὗται κηλίδες εἰσὶ θάλασσαι καὶ
 ἤπειροι, « ναὶ μοὶ λέγει, εἰναι θάλασσαι καὶ ἤπειροι
 τοῦ ἡμισφαίριου ὅπερ κατοικεῖτε . . .

— « Πῶς! ἀνέκραξα, αὐτὴ εἶναι ἡ γῆ ἐν ᾗ ζῶ-
σιν οἱ ἄνθρωποι . . . »

« Ναί, ἐπανάλαβε: ἡ ὀμικλῶδης αὕτη ἔκτασις, ἡ κατέχουσα μέγα μέρος τοῦ δίσκου, καὶ πανταχόθεν σχεδὸν περιζώνουσα τοῦτον, εἶναι ὁ καλούμενος ὑφ' ἑρῶν μέγας ὠκεανός, ὅστις ἐκ τοῦ νοτίου πόλου προχωρᾷ πρὸς τὸν ἡμερινόν, σχηματίζει, κατὰ πρῶτον μὲν τὸν μεγάλον κόλπον τῆς Ἰνδίας καὶ Ἀφρικῆς. εἴτα δὲ ἐπεκτείνεται πρὸς ἀνατολὰς διὰ τῶν Μαλλιακῶν ἡθῶν μέχρι τῶν συνόρων τῆς Ταρταρίας, καὶ πρὸς δυσμὰς περικυκλοῖ τὰς ἡπείρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης.

Εὐτέρπη τόμ. Η'. φυλλῶδες 66.

μηχανῇ τῆς ἄρκτου τῆς Ἀσίας. Ἡ ὑπὸ τοὺς πόδας
μας αὕτη χερσόνησος ἡ τετράγωνον σχηματίζουσα
εἶναι ἡ αὐχμηρὰ χώρα τῶν Ἀράβων· ἡ πρὸς ἀριστε-
ραν αὐτῆς μεγάλη αὕτη ἡπειρος, γυμνὴ εἰς τὰ ἔσω
αὐτῆς, καὶ πρασιίζουσα μόνον κατὰ τὰ ἄκρα, εἶναι
ἡ φλεγομένη γῆ, ἣν κατοικοῦσιν οἱ μαῦροι. Πρὸς
βορρᾶν, ἔκειθεν θαλάσσης ἀναβάλου καὶ κατὰ με-
γάλην ἔκτασιν στενῆς (1) εἰσὶν αἱ πεδιάδες τῆς
Εὐρώπης, αἱ πλουτοῦσαι λειμῶν καὶ ἀγρῶν καλλι-
λιεργημένων· ἐκ δεξιῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας ἐκτείν-
ονται τὰ χιονοσκεπῇ καὶ γυμνᾷ τῆς Ταρταρίας
πεδιά· τέλος ἡ λευκοειδὴς αὕτη ἔκτασις εἶναι ἡ
εὐρεῖα καὶ μελαγχολικὴ ἔρημος τοῦ Κόβι, ἡ δια-
χωρίζουσα τὴν Κίναν ἐκ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου·
ἐλπεις τὴν ἐπὶ γῆς γραμμικῶς διατεταγμένην ταύ-
την ἐπιυράτειαν, ἥτις φεγγεῖ ἐκ τῶν ἀβαλμῶν μας
ὕπὸ διάγραμμα πλαγίως κεκυρωμένον· ἐπὶ τῶν
ἄκρων τούτων, αἱ διεσχιζόμεναι αὐτὰ γλώσσαι,
καὶ τὰ διεσπαρμένα ταῦτα σμεῖα, εἰσὶν αἱ χερ-
σόνησοι καὶ αἱ νῆσοι τῶν Μαλλιακῶν λαῶν, ἀθλίων
κατόχων τῶν ἀρωμάτων. Τὸ τρίγωνον τοῦτο ὅπερ
ἐκτείνεται πᾶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, εἶναι ἡ περιφη-
μοτάτη χερσόνησος τῆς Ἰνδίας· ὁρᾷς τὸν ἐλικαιοειδῆ
δρόμον τοῦ Γάγκου, τὰ τραχεὰ ὄρη τοῦ Θιβετ, τὴν
εὐδαίμονα κοιλάδα τῆς Κασσεμίρης, τὰς ἀλμυρὰς
ἐρήμους τοῦ Πέρσου, τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου καὶ
τοῦ Τίγριδος, τὸ ἀπότομον στρώμα τοῦ Ἰορδάνου,
καὶ τὰς κοίτας τοῦ Νείλου ἐρήμους . . . » ὧ πνεῦμα,
εἶπον διακόπτων τοῦτο, ἡ ὄψις τοῦ ἀνθρώπου δὲν
ἐφικνέεται τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἐκ τοσαύτης ἀ-
ποστάσεως . . .

Πόρνευτα προσηλωθέντες οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐγένοντο ὀδυρδερέσ-εροι τῶν τοῦ αἵτου, καὶ ὅμως οἱ ποταμοὶ δὲν μοι ἐφάνησαν εἰσέτι, ἡ ταινία ἐλικοειδής, τὰ ὄρη ῥυτίδες ἀνώμαλοι, καὶ αἱ πόλεις μικρὰ σχήματα, ὅμοια μὲ τὰς ἐκ πεττῶν τοῦ ζατρίκιου καλίθας. Τὸ δὲ πνεῦμα δακτυλοδεικτῆσαν μοι τὰ ἀντικείμενα « αἱ σωρεῖται αὐται, μοι λέγει, ἅς παρατηρεῖς ἐν τῇ ἀνύδρῳ καὶ μακρᾷ κοιλάδι. ἦν διασχίζει ὁ Νεῖλος, εἰσὶν οἱ σκελετοὶ τῶν πλουσίων πόλεων, ἐφ' ὧν ἡ ἀρχαία Αἰθιοπία ἐπήρετο· ἰδοὺ αἱ ἐκατόμυλοι θῆξαι, τρώτη τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν μικρόπολις, μυστηριώδης μήτηρ τοσοῦτων δοξασίων, αἵτινες εἰσέτι διέπουν τοὺς λαοὺς ἐν ἀγνοίᾳ των. Κατωτέρω τὰ τετράπλευρα τοῦτα συμπλέγματα εἰσὶν αἱ πυραμίδες τῶν ὁποίων ὁ ὄγκος σὲ κατέπληξε· ἐκεῖθεν ἡ στενὴ ἀκτὴ, ἣν περιορίζουν ἥτε θάλασσα καὶ ὄρη ἀπότομα, ὑπῆρξεν ἡ κατοικία τῶν φοινικιῶν λαῶν· ἐκεῖ ὑπῆρξεν αἱ πόλεις τῆς Τύρου, τῆς Σιδόνας, Ἀσκαλόνος καὶ τῆς Βηρυτοῦ· ἡ ἀδιέξοδος αὕτη ἐξ ὕδατος γραμμὴ εἶναι ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης, καὶ οἱ ἐξοικῶντες ἐράχοι ὑπῆρξαν ἄλλοτε τὸ θέατρον συμβεβηκότων, πληρωσάντων τὸν κόσμον.

Ὡ νόματα διὰ παντός ἐνδοξα ! γαίαι εὐχέλεις,
 γῶραι ἀμύντοισι ! ὅποσα μέγ' αὖ μαθήματα ἡ
 θεὰ σας πορίσσοι ! ὅποσαι ὕψ' αἰ ἀλήθειαι ἐγρά-
 ψον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς τούτης ! ἀνα-

μνήσεις τῶν παρελθόντων χρόνων, ἔλθετε εἰς τὴν διάνοιάν μου! τόποι μάρτυρες τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς διαφόρους αἰῶνας, διηγῆθητέ μου τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης του! εἶπετε ὅποια ὑπῆρξαν τὰ αἴτια καὶ τὰ ἐλατήρια ταύτης! εἰς ποίας πηγὰς ἤντησε τὰς ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας του! ἀποκαλύψατε εἰς αὐτὸν τοῦτον τὰς αἰτίας τῶν δεινῶν του! ἐπανορθώσατέ τον διὰ τῆς παραστάσεως τῶν σφαλμάτων του! διδάξατέ τον τὴν κυρίαν αὐτοῦ σοφίαν ἵνα ἡ πεῖρα τῶν παρελθουσῶν γενεῶν κατὰ τὴν εἰκὼν διδασκαλίας καὶ σπέρμα εὐτυχίας τῶν παρουσῶν καὶ μελλουσῶν γενεῶν.

ΚΕΦ. Ε.

Κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ

Καὶ μετὰ τινων στιγμῶν σιωπῆς τὸ ἐναέριον πνεῦμα ἐπανέλαθεν εἰπόν. « Σοὶ τὸ εἶπον, ὦ φίλε τῆς ἀληθείας! ὁ ἄνθρωπος μάττην ἀποδίδει τὰς δυστυχίας του εἰς ἀγγέλους ἀφανεῖς καὶ φαντασιώδεις· μάττην ἀναζητεῖ τῶν δεινῶν του αἰτίας μυστηριώδεις... »

Ἐν τῷ συστήματι τοῦ παντὸς ἀναμφιβόλως ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου ὑπόκειται εἰς δυστυχήματα, ἀναμφιβόλως ἡ ὑπαρξίς του δεσπόζεται ὑπὸ δυνάμεων ἀνωτέρων, ἀλλ' αἱ δυνάμεις αὗται δὲν εἶναι οὔτε ἀποφάσεις τυρλῆς εἰμαρμένης, οὔτε ἰδιοτροπίαι ὄντων φανταστικῶν καὶ παραδόξων ὡς ὁ κόσμος, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ μέρος· ὁ ἄνθρωπος διέπεται ὑπὸ νόμων φυσικῶν οἷτινες, κανονικοὶ εἰς τὰς ἐνεργείας των, συνεπεί εἰς τὰ ἀποτελέσματα των, ἀναλλοιώτοι εἰς τὴν οὐσίαν των, εἶναι κοινὴ πηγὴ τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν, καὶ δὲν εἶναι γεγραμμένοι μακρὰν ἡμῶν, ἐν τοῖς ἄστροις, οὔτε κεκρυμμένοι εἰς μυστηριώδεις κώδικας, ἀλλ' ἐγκείμενοι εἰς τὴν φύσιν τῶν ἐπιγείων ὄντων, συμφύεις πρὸς τὴν ὑπαρξίν των, παρίστανται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ, ἐπιδρώσιν ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων του, διεγείρουσι τὴν διάνοιάν του, καὶ τιμωροῦσιν ἢ ἀνταμείβουσι πᾶσαν πράξιν αὐτοῦ· ἂς γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος τοὺς νόμους τούτους! ἂς νοήσῃ τὴν φύσιν τῶν περικυκλούντων αὐτὸν ὄντων, τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φύσιν, καὶ θὰ γνωρίσῃ πάραυτα τὰ ἐλατήρια τῆς τύχης του, θὰ μάθῃ τὰς αἰτίας τῶν δεινῶν του καὶ τὰ θεραπευτικὰ τούτων φάρμακα.

Ὅτε ἡ μυστηριώδης δύναμις ἡ ζωογονοῦσα τὸν κόσμον ἐδημιούργησε τὴν σφαῖραν ἐν ᾗ ὁ ἄνθρωπος κατοικεῖ, ἐνετύπωσεν εἰς τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν κόσμον τοῦτον ὄντα ἰδιότητος οὐσιώδεις, αἵτινες ἐγένοντο ὁ κανὼν τῶν ἀτομικῶν θελήσεων των, ὁ δεσμὸς τῶν ἀμοιβαίων ἀναφορῶν των, καὶ ἡ αἰτία τῆς ἀρμονίας τοῦ συνόλου αὐτῶν ἐντεῦθεν καθίδρυσε τάξιν κανονικὴν αἰτιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων, ἀρχῶν καὶ συνεπειῶν, ἥτις, ὑπὸ τὸ φαινόμενον τοῦ τυχαίου, κυβερνᾷ τὸν κόσμον καὶ διατηρεῖ τὴν ἰσορροπίαν αὐτοῦ· οὕτως εἰς μὲν τὸ πῦρ ἀπέδωκε τὴν

κίνησιν τῆς ἐνεργείας, εἰς δὲ τὸν αἶρα τὴν ἐλαστικότητα, εἰς δὲ τὴν ὕλην τὸ χῆρος καὶ τὴν πυκνότητα. τὸν μὲν αἶρα κατέστησε κουφότερον παρὰ τὸ ὕδωρ, τὸ μέταλλον βαρύτερον τῆς γῆς, τὸ ξύλον ἥττον ἀσυμπαγές παρὰ τὸν χάλυβα· ἡ φλόξ, διέταξε, νὰ ἀνυφούται, ὁ λίθος νὰ καταπίπτῃ, τὸ φωτὸν νὰ βλαστάνῃ, εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐξέθηκεν εἰς προσβολὰς διαφόρων ὄντων, καὶ ὅμως ἠθέλησε νὰ προσυλάξῃ τὴν ἀκροσφαλὴ αὐτοῦ ζωὴν, ἐδώρησε τὸ προτέρημα τοῦ αἰσθάνεσθαι· διὰ τοῦ προτέρηματος τούτου πράξις ἐπιβλαβῆς εἰς τὴν ὑπαρξίν του τῷ περιποιεῖ κακοῦ καὶ ἀλγυδόνος αἰσθημα, πᾶσα δὲ πράξις ὠφέλιμος αἰσθημα ἡδονῆς καὶ εὐεξίας· διὰ τῶν αἰσθημάτων τούτων ὁ ἄνθρωπος ὅτε μὲν ἀποτρεπόμενος ἐκ παντὸς ὅ,τι ἐνοχλεῖ τὰς αἰσθήσεις του, ὅτε δὲ ἐλκόμενος πρὸς ὅ,τι ἡδύνει ταύτας, ἠναγκάσθη νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ζωὴν του· οὕτως ἡ φιλαυτία, ἡ τῆς εὐεξίας ἐπιθυμία, ἡ πρὸς τὴν ἀλγυδὸν ἀποστροφή, ὑπῆρξαν οἱ οὐσιώδεις καὶ πρωτόγονοι νόμοι, οἱ ἐπιβληθέντες πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως· οἱ δὲ νόμοι, οὗς ἡ διαθείς δύναμις καθιέρωσε ἵνα κυβερνώσῃ τοῦτον, καὶ οἵτινες ὁμοιάζουσι πρὸς ἐκείνους τῆς ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ κινήσεως, ἐγένοντο ἡ μόνη ἀρχή, ἡ παρὰ γωγὸς παντὸς ὅ,τι λαμβάνει χώραν ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ.

Τοιαύτη λοιπὸν ἐστὶν ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου· ὑποτεταγμένος τὸ μὲν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν στοιχείων, ὑπόκειται εἰς πολλὰ δεινὰ ἀναπόδραστα, καὶ ἂν ἐν τῇ εἰρικτῇ ταύτῃ ἡ φύσις δεικνύται αὐστηρὰ, δικαία τὸ δέ, καὶ μάλιστα συγκαταβατικῇ, οὐ μόνον συνεκέραιε τὰ δεινὰ ταῦτα διὰ καλῶν ἰσοδυνάμων, ἀλλ' ἐδώρησεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν δύναμιν τὰ μὲν τούτων νὰ ἀνακουφίσῃ, τὰ δὲ νὰ ἐπαυξάνῃ, καὶ φαίνεται ὡς ἂν εἶπεν εἰς αὐτόν· « ἀσθενές ἔργον τῶν χειρῶν μου, οὐδὲν σοὶ ὀφείλω καὶ ὅμως σοὶ δωροῦμαι τὴν ζωὴν· ὁ κόσμος ἐν ᾧ σὲ θέτω δὲν ἐγένετο διὰ σέ, » καὶ ὅμως σοὶ χορηγῶ τὴν χρῆσίν του· εἶναι ἀνάμικτος καλῶν καὶ κακῶν, καὶ εἰς σέ ἀπόκειται νὰ διακρίνῃς ταῦτα· εἰς σέ ἀπόκειται νὰ ἰδογῇ· σὴς σεαυτὸν εἰς ἀτραπούς ἀνθέων καὶ ἀκανθῶν· ἔσο κύριος τῆς τύχης σου, εἰς σέ ταύτην ἀφίημι. »

— Ναί, ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ὁ δημιουργὸς τῆς τύχης του· αὐτὸς οὗτος ἐδημιούργησεν ἀμοιβαδὸν τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας αὐτῆς, καὶ ἂν εἰς τὴν θέαν τοσούτων ἀλγυδόνων, δι' ὧν κατατρώχεται ἡ ζωὴ του, ἔσχη ἀφορμὴν νὰ ἠρνησῇ διὰ τὴν ἀσθένειαν ἢ τὴν ἀπερισκεψίαν του, σκεπτόμενος ἐκ τίνων στοιχείων ἐξῆλθε καὶ εἰς ποῖον ὕψος ἡδυνήθη νὰ ὑψωθῇ, δικαιούται ἴσως νὰ μεγαλοφρονῇ διὰ τὴν ἰσχύν του, καὶ νὰ ἐπαίρηται διὰ τὸν νοῦν του.

ΚΕΦ. ΣΤ'.

Ἀρχικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐν τῇ ἀρχῇ ὁ ἄνθρωπος ἐσχηματίσθη γυμνός τὸ

τε σῶμα καὶ τὸν νοῦν καὶ ἔρριφθῃ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς συγχευμένης καὶ ἀγρίας γῆς ὀρφανός, ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῆς παραγαγούσης τοῦτον ἀγνώστου δυσνάμειας, δὲν εἶδε ποσῶς παρ' αὐτῷ ὄντα καταβάντα ἐξ οὐρανῶν, ἵνα εἰδοποιήσῃσι τοῦτον περὶ τῶν ἀναγκῶν του, ἃς ὀφείλει εἰς τὰς αἰσθήσεις του, ἵνα τὸν διδάξῃσι περὶ τῶν καθηκόντων του, ἅτινα γεννῶνται ἐξαιρέτως ἐκ τῶν ἀναγκῶν του. Ὅμοιος πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα, ἄνευ πείρας τοῦ παρελθόντος, ἄνευ προνοίας τοῦ μέλλοντος, περιεπλανήθη εἰς τοὺς κόλπους τῶν θαλάσσης, ὁδηγούμενος μόνον καὶ κυβερνώμενος ὑπὸ τῆς ῥοπῆς τῆς φύσεώς του· ὑπὸ τοῦ αἰσθημάτων τῆς πείνης ὠδηγήθη εἰς τρόφιμα καὶ προϋνόησε περὶ τῆς τροφῆς του· ὑπὸ τῆς ἀκραιάς τοῦ ἀέρος ἐπεθύμησε νὰ καλύψῃ τὸ σῶμά του, καὶ ἀπειργάσατο ἐνδύματα· ὑπὸ τῆς ὁρμῆς πρὸς ἡδονὴν ἰσχυρὰν προσήγγισεν ὃν ὅμοιον αὐτοῦ, καὶ διηρώτισε τὸ εἶδός του. . . .

Οὕτως αἱ ἐντυπώσεις ἃς ἐδέχθη ἐξ ἐκάστου ἀντικειμένου ἐξεργασαὶ τὰς δυνάμεις του, ἀνέπτυξαν βαθμυδὸν τὴν διανοίαν του, καὶ ἤρξαντο νὰ διδάσκουν τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ ἀμάθειαν· αἱ χρεῖαι του διήγειρον τὴν φιλεργίαν του, οἱ κίνδυνοί του ἐμόρφωσαν τὸ θάρρος του, ἔμαθε νὰ διακρίνῃ τὰ ὠφελίμα τῶν ἐπιβλαβῶν, νὰ ἀνθίσταται εἰς τὰ στοιχεῖα, νὰ ὑπερασπίζῃ τὴν ζωὴν του, καὶ ἀνεκούφισεν οὕτω τὴν ἀθλιότητά του.

Ἡ φιλαυτία ἡ πρὸς τὰς ἀλληλόδυνας ἀποστροφή, ἡ ἐπιθυμία τῆς εὐεξίας ὑπῆρξεν οὕτω τὰ μόνα καὶ ἰσχυρὰ ἐλατήρια, τὰ ἐξαγαγόντα τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἀγρίας καὶ θαρσάρου καταστάσεως εἰς ἣν ἡ φύσις τὸν ἔθεσε, καὶ ἐὰν ᾔδῃ ὁ θίος αὐτοῦ διαποικίλλεται ὑπὸ ἀπολαύσεων, ἐὰν δύναιται νὰ ἀριθμήσῃ ἐκάστην τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διὰ τινος ἀναπαύσεως, ἔχει δικαίωμα νὰ καυχῇθῃ καὶ νὰ εἴπῃ· «Ἐγὼ παρήγαγον τὰ ἀγαθὰ ἅπερ μὲ περιστοιχοῦσιν· ἐγὼ εἰμι ὁ δημιουργὸς τῆς εὐτυχίας μου· οἴκησις ἀσφαλῆς, ἐνδύματα πρόσφορα, τροφαὶ ἄφθονοι καὶ ὑγιεῖναι, πεδιάδες χαρίεσαι, λόφοι εὐκαρποὶ, κράτη πεπολισμένα, πάντα ταῦτα εἶναι ἔργα μου, ἄνευ ἐμοῦ ἡ εἰς τὴν ἀταξίαν παραδεδομένη αὕτη γῆ, δὲν ἤθελεν εἶναι εἰμὴ ἔλος ἀκάθαρτον, δάσος ἄγριον, ἔρημος εἰδεχθῆς. » Ναι, ἄνθρωπε δημιουργικέ, δέχθητι τὸν σεβασμὸν μου! ὑπελόγισας τὴν ἑκτασιν τῶν οὐρανῶν· κατεμέτρησας τὸν ὄγκον τῶν ἀστέρων, ἐνόησας τὴν ἀστραπὴν εἰς τὰ νέφη, κατεδάμασας τὴν θάλασσαν καὶ τὰς τρικυμίας, καὶ καθυπέταξας ὅλα τὰ στοιχεῖα· ᾧ! πῶς τσαυταὶ ὑψηλαὶ ὁρμαὶ ἀνέμιχθησαν μετὰ τσαυτῆς πλάνης;

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ὑπὸ Σ. Α. Ζ.

Ο ΕΡΥΘΡΟΣ ΠΕΙΡΑΤΗΣ.

(Συνέχεια, ὅρα Φυλλ. 65.)

Κεφάλαιον I'.

Φθάσας ὁ Οὐῖλδερ εἰς τὸ οἶνοπωλεῖον τῆς Ἀγκύρας, εὗρεν αὐτὸ εἰς ἀσυνήθη κίνησιν διατελοῦν καὶ ἔμπλεον θορύβου καὶ παραχῆς. Ἄπαν τὸ προσωπικὸν τῆς γειτονίας, γυναῖκες τὸ πλεῖστον μέρος, εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν συνελθόν, ἐπλήρου τὸν περιβόλον καὶ τὴν εἰσοδὸν τοῦ οἶνοπωλείου μετ' ἄκρας τῆς προσοχῆς ἀκροώμενον κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ῥήτορά τινα, μετὰ τσαυτῆς θερμότητος καὶ διὰ τοσοῦτον εὐήχου καὶ ὀξύτατης φωνῆς δημιουργοῦντα, ὥστε οὐδεμία οὐδὲ τοὺς ἀπωτάτω αὐτοῦ ἰσταμένους διέφευγε λέξις.

Ὁ ῥήτωρ οὗτος ἦν ἡ θαυραλγὴς ἡ θαυραλγὴς Ἀνδρομάχη, ἡ νόμιμος σύζυγος καὶ συμβία τοῦ ἀπίστου καὶ ῥιψάσπιδος ἑκτορος.

Τὴν πυκνὴν ταύτην συνάθροισιν ἰδὼν ὁ Οὐῖλδερ, ἀγνοῶν μὲν τὴν αἰτίαν αὐτῆς, ἀνήσυχον δ' ἔχων ἕνεκα τῆς ἀνελικρινοῦς του διαγωγῆς τὴν συνείδησιν, ἐδίστασε νὰ προχωρήσῃ. Ἰδὼν ὅμως τὸν γέροντα ἐντολοδόχον του παραγκωνίσαντα τὸ πλῆθος καὶ εἰσελθόντα εἰς τὸ οἶνοπωλεῖον ἀφῶτως ἀνέλαβε καὶ αὐτὸς θάρρος καὶ ὠφελήθη ἐκ τοῦ παραδείγματος. Οὐχ ἤττον ὅμως ἐφρόντισε νὰ διαφυλάξῃ τὴν μετὰ τῆς θύρας συγκατοικίαν του ἐλευθέραν, ὥστε, ἀνάγκης ἐπελθούσης, νὰ δυνηθῇ νὰ ὑποχωρήσῃ εὐκόλως καὶ μὴ εὐρεθῇ πολιορκημένος ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ τοιαῦτα μὲν σχέδια ἐπένοει καὶ ἐπραγματοποιεῖ ὁ Οὐῖλδερ ὁ στρατηγηματικὸς.

Ἡ δὲ περίλυπος Ἀνδρομάχη ἐπὶ ἐδράνου ἀναβέβηκεν ὅπως ἅπαντας ἐπισκοπῇ καὶ παρ' ἀπάντων γίνηται ἀκουστή καὶ περιβλεπτος· συνεχίνει καὶ συνέντριβε δημιουργοῦσα καὶ τῶν σκληροτέρων αὐτῶν τὰς καρδίας.

— Μάρτυρας σὰς ἐπικαλοῦμαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, γείτονες καὶ γειτόνισσαι, ἔλεγεν ἡ ἀναξιοπαθοῦσα σύζυγος, ἐὰν γυνὴ ἔδειξέ ποτε μεγαλύτεραν ἀρροσίωσιν εἰς τὸν σύζυγόν της ἀπὸ ἐμὲ τὴν ὁποίαν παρήτησε μὲ ἑπτὰ μικρὰ παιδία εἰς τὸν λαμόν.

— Ἄλλ' ἃς μὴ βιαζώμεθα εἰς τὰς ἀποφάσεις μας, εἶπε παρεμβαίνων ὁ τίμιος Ἰωῆ Ἰωράμ, ἃς βεβαιωθῶμεν πρῶτον θετικῶς, ἂν τῷ ὄντι ὁ γείτων Ὁμέσης σὲ πκρήτησεν εἰς τοὺς πέντε δρόμους καὶ ἔφυγε καὶ ἔπειτα τὸν κατηγοροῦμεν καὶ τὸν κατακρίνομεν. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι χθὲς ἦτον ἡμέρα χαρμόσυνος, ὥστε καὶ ὁ τίμιος σύζυγός σου ἴσως ἐπὶ καμμίαν περισσώτερον ὡς εἰς πολλοὺς συνέβη, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ κοιμηθῇ ἐπιτοπίως περισσώτερον τοῦ συνήθους. Τόσον δὲ εἶμαι περὶ τούτου πεπεισμένος, ὥστε, καθόσον μάλιστα ξεπετᾷ ὀλίγον καὶ τὸ δεξιὸν μου μάτι,